

השלכות הברקזיט: הבדל סמנטי או זעזוע עמוק ליבשת?

מומחים ליחסים בינלאומיים, למשפטים ולמדע המדינה חלוקים ביניהם באשר להשלכות היציאה של בריטניה מהאיחוד. בעוד חלקם סבורים כי "הרעש הוא גדול מהמציאות", אחרים מנבאים את סופו של האיחוד

אסף גולן | 18:50 29/3/2017 תגיות: ["אי-יציג"](#), ["אי-יציג"](#), ["אי-יציג"](#), ["אי-יציג"](#)

הליך יציאתה של בריטניה מהאיחוד האירופי, שזכה לשם הקליט "ברקזיט", החל היום (יום ד') באופן רשמי לאחר שנשיא מועצת האיחוד האירופי, דונלד טוסק, קיבל לידי את "מכתב ההתנתקות" החתום על ידי ראש ממשלת בריטניה, תרזה מיי.

מומחים ליחסים בינלאומיים, למשפטים ולמדע המדינה חלוקים ביניהם באשר להשלכות המהלך, שהוכרע כבר לפני 9 חודשים על ידי אזרחי הממלכה. בעוד שחלק מהפרשנים גורסים כי תוצאות הברקזיט מינימאליות וכי בריטניה ממילא הייתה "עם רגל בחוץ", אחרים טוענים לאפקט דומינו שלילי שעשוי להרעיד את היבשת כולה.

"נראה שמדובר במהלך דרמטי". מיי חותמת על המסמך. צילום: EPA

השלכות סמנטיות בלבד

בצד האופטימי יותר של הפרשנים נמצא ד"ר עמנואל נבון, מרצה ליחסים בינלאומיים שסבור כי הרעש הנוצר סביב המהלך מוגזם. "לאזרח הפשוט זה לא ישנה הרבה", הוא מסביר בשיחה עם אפליקציית החדשות 360.

לדבריו, "גם כיום כדי להיכנס לבריטניה צריך לעבור בביקורת דרכונים. בריטניה לא הייתה חתומה על 'אמנת שנגן', הנוגעת למדיניות הגירה וביקורת גבולות, וגם לא הייתה מחויבת לאירו, אז לאדם ברחוב זה

לא יהיה הבדל גדול. אני אומר זאת גם לישראלים שמחזיקים דרכונים אירופאים כמו גם לאזרח היבשת".

"לאדם הפשוט זה לא יהיה הבדל גדול". הפגנת תומכי ההישארות באיחוד. צילום: EPA

נבון מעריך כי לברקזיט לא יהיו השלכות כלכליות דרמטיות: "הסקוטים דורשים שלא תהיה פרישה מהשוק המשותף, אז גם השלכות כלכליות רבות לא יהיו למהלך הזה. לכן, ככלל הרעש הוא גדול מהמציאות". "בריטניה תמיד הייתה עם חצי רגל ויותר בחוץ, ולכן ההשלכות הן סמנטיות בלבד ולא יקשו על האיחוד", הוא מסכם.

המרחק בין ארה"ב לבריטניה יגדל

לעומת נבון, גיא הרפז, פרופסור למשפטים מהאוניברסיטה העברית בירושלים, מספק פרשנות זהירה, ועם זאת פסימית יותר, ומזכיר כי בסוגיות מורכבות מסוג זה קשה לנבא בביטחון: "מומחים יודעים בדרך כלל לנתח תהליכים בדיעבד".

בדומה לנבון, הרפז מסביר כי "טכנית ומשפטית בריטניה גם היום היא ישות עצמאית ולא מחויבת לאיחוד. זאת בניגוד לשוויץ, למשל, שלא חברה באיחוד אבל מקבלת את הכללים שלו. כלומר על הנייר אין הרבה שינוי".

"עד היום עזיבת האיחוד הייתה בגדר מדע בדיוני". טוסק מקבל את המכתב. צילום: EPA

עם זאת, בראייה של מכלול היחסים בין בריטניה לאירופה, הרפז מעריך כי "נראה שמדובר במהלך דרמטי מאוד". "בריטניה חברה במועצת הביטחון של האו"ם כאחת משתי המדינות שייצגו את אירופה במועצה. בריטניה היא גם מעצמת גרעין ותרמה המון מבחינה צבאית וכלכלית לאיחוד. מדובר באחת מארבע המדינות הדומיננטיות באיחוד והעזיבה שלה לכן היא משמעותית".

"צריך גם להבין שבריטניה הייתה גשר לארצות הברית. בניגוד ליתר המדינות ביבשת, לבריטים יש מערכת יחסים מבוססת וטובה עם האמריקאים. מבחינה זו, עזיבת בריטניה תייצר מרחק גדול יותר בין ארצות הברית לאיחוד", הוא מוסיף.

"אחת מארבע המדינות הדומיננטיות באיחוד". מפגין נגד השארות בריטניה באיחוד.
צילום: EPA

הרפז מעריך שני תרחישים אפשריים ביחס לעתיד היבשת: "הראשונה דווקא חיובית. בריטניה תמיד הייתה בחוץ ותמיד רצתה להישאר לבד, לכן עזיבה שלה תחזק את הלכידות בין המדינות שנותרו". התרחיש השני של הרפז אופטימי פחות: "עד היום עזיבת האיחוד הייתה בגדר סיפור מדע בדיוני. כעת, ייתכן שמדינות נוספות באיחוד ירצו לעזוב בעקבות בריטניה".

לצד זאת, הרפז מסביר כי יש לקחת בחשבון גם את ההשפעה הכלכלית שתהיה על כ-60 מיליון אזרחים בריטים, נוסף לאירופאים רבים שעבדו בבריטניה ושזכויותיהם הכלכליות ייפגעו. "קשה לדעת לבטח מה יהיה, אבל עלול להיווצר אפקט דומינו שלילי", הוא מסכם.

מדינות חזקות באיחוד ילכו בעקבות בריטניה

מבין שלוש המומחים, פרופסור מדע המדינה אברהם דיסקין, מחזיק בדעה הפסימית ביותר. להערכתו, הברקזיט יזעזע את כלל מדינות האיחוד, שימהרו ללכת בעקבות הממלכה: "יש כוחות חזקים באיחוד שזועמים על אובדן הריבונות שלהם. אנשים תוהים לעצמם: 'למה פקידים בבריטל קובעים לנו מה נכון ומה לא'".

"גרמניה סוחבת כמעט לבדה את הקטר הכלכלי של היבשת". אנגלה מרקל. צילום: EPA

לדבריו, ההגירה המוסלמית ליבשת מוסיפה גם היא לתרעומת שחשים גורמים רבים באיחוד: "כיום אי אפשר לעצור את המהגרים כי ברגע שהם נכנסים אל האיחוד או מקבלים אזרחות במדינה אחת הם יכולים לנוע הלאה בחופשיות".

לגורמים אלה, דיסקין מוסיף גם את הפער הגדול בין אחוזי האבטלה במדינות השונות באיחוד. "יש כלכלות כמו יוון וספרד שיש בהם יותר מ-20 אחוז אבטלה. כך קורה שמדינות עשירות באיחוד מסבסדות את מובטלי אירופה".

בהקשר זה, דיסקין מציין את גרמניה, ש"סוחבת כמעט לבד את הקטר הכלכלי של היבשת. הגרמנים מתחילים לשאול את עצמם למה הם צריכים להמשיך לעשות את זה".
